

Originalfoto: Baruch Gian ©

Jerusalem den 9 december 2011

Kära vänner!

Så är vi åter inne i årets mörkaste månad, som samtidigt rymmer så mycket ljus i såväl yttre som inre mening. I år sammanfaller den judiska och den kristna ljushögtiden. Den 20 december tänds det första av de åtta chanukkaljusen. Den kristna julen infaller alltså mitt i den judiska högtiden. De båda högtiderna har visserligen olika bakgrund och historia men bör ändå få belysa varandra ömsesidigt. I denna kombinerade chanukka- och julhälsning vill jag göra det genom att citera några avsnitt ur ett par böcker som igår i Jubileumsfondens skriftserie. I min bok *Tid för Gud* kan vi läsa följande om den judiska ljusfesten:

Det vanligaste hebreiska namnet på högtiden är *chanukka* som betyder "invigning", vilket syftar på invigningen av templet sedan det skändats under de händelser som beskrivs i Mackabeerböckerna. Detta ord och motsvarande verb används om invigningen av altaret i tabernaklet (4 Mos 7:10f, 84, 88) och om invigningen av Salomos tempel (1 Kung 8:63; 2 Krön 7:9) och av det Andra templet (Esra 6:16). Den grekiska motsvarigheten till chanukka förekommer i Joh 10:22 och översätts vanligen "tempelinvigningsfesten".

Ett annat namn tar fasta på ett alldeles särskilt under som sägs ha ägt rum i samband med att templet skulle renas. Man ska då ha hittat ett förseglat krus med invigd olja för menoran, den sjuarmade ljusstaken i templet. Trots att det endast fanns olja för en dag, skedde ett under så att oljan räckte i åtta dagar - just den tid det tog att få fram ny olja. Denna berättelse gav anledning till det bruk som sätter sin prägel på hela högtiden, nämligen tändandet av den åttaarmade chanukka-ljusstaken, som man tänder med ett nytt ljus varje kväll under de åtta dagar som festen varar. Därför kallas högtiden också *chag urim*, "ljusfesten" ...

Denna högtid saknar motsvarighet i den kristna traditionen. Vi vet emellertid att Jesus enligt Joh 10:22 deltog i firandet av den i templet. Däremot har julen ingenting historiskt att göra med chanukka förutom att båda högtiderna förmodligen har rötter i en midvinterfest som förekom i många kulturkretsar. Eftersom Mackabeerböckerna kom att bli en del av de kristnas Gamla testamente och det först var under reformationen som de s.k. apokryferna togs bort som kanoniska böcker, blev mackabeernas kamp emellertid känd i den kristna världen. Inte minst den djupt gripande berättelsen i 2 Mack 7 om modern som ser alla sina sju söner lida martyrdöden innan hon själv dör blev en förebild för många kristna i fornkyrkan under tider av förföljelser ...

Judarnas kamp den gången bör mana kristna till tacksamhet. Judendomens överlevnad utgör nämligen grunden för den kristna tron. Enligt Joh 4:22 säger Jesus att "frälsningen kommer från judarna". De kristnas historia och framtid är för evigt sammanflätade med judarnas. Så blir den seger som tempelinvigningsfesten firar till sist något som skapar förutsättningen för den kristna julen ...

Julen, Kristi födelses fest, handlar om att ett fönster mot Gud öppnas för världen genom den frälsare som föds i Betlehem. Därför är julens budskap själva utgångspunkten för den bok som kom ut tidigare i år med titeln *Fönster mot Gud: Ikonernas budskap i Svenska teologiska institutets kapell i Jerusalem*. Där beskrivs barnet Jesus på följande sätt:

Den kristna tron ser i detta barn "frälsningen" som Gud har lovat. Ofta använder vi ordet "inkarnation" om denna tro på Jesus som Guds son, oupplösligt förenad med sin himmelske Fader. Det går tillbaka på latinets preposition "in i" och "kött" (*caro, carnis*) och kan kanske bäst översättas med "förkroppsligande" eller "människoblivande". I Johannesevangeliet 1:1 och 1:14 uttrycks Jesu människoblivande på följande sätt: "I begynnelsen fanns Ordet, och Ordet fanns hos Gud, och Ordet var Gud ... Och Ordet blev människa och bodde ibland oss, och vi såg hans härlighet, en härlighet som den ende sonen får av sin fader, och han var fylld av nåd och sanning." Ordagrant står det att "Ordet blev kött". På ett liknande sätt som Guds Ord uppenbarar vem Gud är, har alltså Guds uppenbarelse nu förkroppsligats i detta barn ...

Det är detta långa perspektiv som präglar ikonens bild av barnet i Symeons famn. Ordet är symboliskt representerat av skriftrullen på bordet, som påminner om en *bima*, alltså det podium från vilket man läser ur torarullarna i en synagoga. Det hebreiska ordet *Tora*, som kommer från ett hebreiskt verb som betyder "undervisa" eller "lära", betecknar både enskilda lagar och Guds Ord i allmänhet. Torarullar innehåller Bibelns första del, de fem Mose-böckerna till skillnad från "Profeterna" och "Skrifterna", men i vidare mening betecknar ordet *Tora* hela Guds uppenbarelse ...

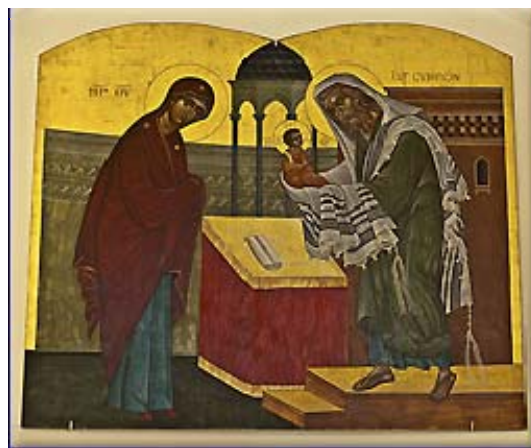

Foto: Baruch Gian ©

Vi kan säga att närheten mellan barnet och skriftrullen på ikonen uttrycker något mera än att *Tora* - det som kristna brukar kalla "Gamla testamentet" och ibland tyvärr också "lagen" - handlar om Jesus eller att Gamla testamentet syftar fram emot det Nya. Det är snarare så att det föreligger en *parallell* mellan *Tora* och Sonen. Båda visar på en Gud som begränsar sig i tid och rum. Båda innebär en Gud inkarnerad. Den evige träder in i historien. Ljusets källa skruvas ned på sparlåga för att komma människan riktigt nära ...

Eftersom ingen människa kan förstå och ta emot Gud i hans fullhet, begränsar han sig för vår skull och möter oss som Ordet - i Ordet till Mose på Sinai och senare i Ordet förkroppsligat i Sonen. I båda fallen är Gud begränsad och hans härlighets ljus nedbländat för att vi ska kunna ta till oss något av dess glans.

När kristna talar om Gamla testamentet eller "lagen" bör de därför tänka på att det för judarna handlar om något som är att jämföra med Jesus - Guds ansiktets ljus. Likaså bör judar tänka på att Jesus för kristna är att jämföra med vad *Tora* betyder för dem. Jämförelsen är djupt biblisk och bör dessutom kunna skapa förståelse och respekt hos judar och kristna inför varandras uppfattningar om hur Gud uppenbarar sig.

Ni som läst det här lilla nyhetsbrevet under en längre tid vet att dess syfte inte är att sälja något eller att be om ekonomiskt stöd. Men ingen regel utan undantag, och när vi nu befinner oss i gåvogivandets månad framför andra, dristar jag mig att påminna om att Jubileumsfonden helt och hållet lever på gåvor från våra vänner och av inkomster från böcker och föreläsningar. Vi ska heller inte göra någon hemlighet av att den ekonomiska krisen också känns av i vårt arbete. Ett sätt att stödja vårt arbete är att ge bort någon eller några av våra böcker som jul- eller nyårgåva. Böckerna kan beställas hos vår bokdistributör, Anita Taranger, Oxelgatan 26, 565 33 Mullsjö; anita.taranger@hotmail.com; tel. 0392-36021. De levereras omgående. Priset inklusive frakt är:

- *Jossel Rakovers samtal med Gud*, 120 kr
- *Tid för Gud: Judiska och kristna perspektiv på de judiska högtiderna*, 150 kr
- *Fönster mot Gud: Ikonernas budskap i Svenska teologiska institutets kapell i Jerusalem*, 150 kr
- *Uppbrottet: Andra Moseboken i judisk och kristen tradition*, 220 kr

Inför nästa år vill jag nämna att det fortfarande finns omkring tio platser kvar på Henrik Linjers Israelresa 12-26 april; för information: henrik.linjer@seaside.se; tel. 0340-16140. Jag vill också påminna om kunskapsresorna till *Sicilien* 5-12 maj och till *Rom* 14-19 maj; för information: Ulla Terling, ulla.terling@comhem.se; tel. 08-58036776.

Som vanligt kommer jag att vara i Sverige under februari månad. Jag bifogar mitt reseprogram med förhoppning om att få träffa så många som möjligt av er på de platser jag ska besöka. Varmt välkomna! I regel finns kontaktpersoner angivna i programmet ifall ni undrar över något.

Jag har ansvaret för gudstjänsterna i svenska församlingen här under jul och nyår och kommer alltså att vara kvar här i Jerusalem under helgerna. Just nu har vi soliga dagar men kyliga nätter, och tyvärr har vi ännu inte fått den nederbörd vi så väl skulle behöva. Det är högsäsong för citrusfrukterna, men i förra veckan fick jag också syn på vinterns första härliga jordgubbar.

Det är mycket jag skulle vilja säga inför det stundande årsskiftet, men er vänskap och ert stöd betyder mer än jag kan uttrycka i ord. Låt mig därför i all korthet, å mina egna och styrelsens vägnar, få tacka av hjärtat för att ni gjort ännu ett verksamhetsår möjligt för oss. Vi önskar alla och envar en ljus och glädjeric högtid och ett riktigt gott nytt år!

De varmaste hälsningar från Jerusalem och Er tillgivne

Göran Larssons jubileumsfond för judisk-kristna relationer:
 Adress i Israel: Hatekufa 17/4, 92628 Jerusalem
 tel. 00972-2 648 1979 eller 00972-50 685 0346 (mobil)
 Adress i Sverige: Lunden, 51994 Björketorp, tel. 0730-949504
 E-postadress: goran.larsson@judiskkristnarelationer.se
 Hemsida: www.judiskkristnarelationer.se
 PlusGiro (Postgiro) 195 85 45-4
 Bankgiro 5374-4249

Reseprogram januari - mars 2012

Januari:	
Söndag 29	Högmässa i Örby kyrka kl.10 och därefter föredrag i församlingshemmet. Göran Landgren, goran.landgren@orbyskeneforsamling.se ; 0706-182812.
Tisdag 31	Kontraktsmöte i Gislaved (internt). Föredrag i Anderstorps kyrka kl.18.30. Ingemar Nilson, ingemar.nilson@svenskakyrkan.se ; 0371-12439.
Februari:	
Onsdag 1	Föredrag i Ljungby församlingshem kl.19. Ola Larsson, 070-5577087.
Torsdag 2	Föredrag i Fjällstugan, Vallhallavägen 40, Jönköping, kl.19; tel. 036-391960.
Fredag 3	Föredrag i Församlingshemmet, Kyrkogatan 17, Värnamo, kl.18. Ann-Mari Wiberg, 0370-300400 eller 0370-46770; am.wiberg@hotmail.com .
Lördag 4	Kyrkhelg i Tidaholm med föredrag i Kyrkans hus med början kl.15.
Söndag 5	Högmässa i Tidaholms kyrka kl.10.30. Information om helgen: Lena Linde, lana.linde@svenskakyrkan.se ; 0502-19781 eller 19770.
Måndag 6	Temakväll i Smyrnakyrkan, Haga Kyrkogata 2, Göteborg, kl.19. Ella och Fritz Hilliges, f.hilliges@telia.com , 031-7951051; 070-5951051.
Tisdag 7	Föredrag i Nimbus-Öckerö Missionsförsamling, Björnhuvudsvägen 49, Öckerö, kl.19. Lennart Sjöholm, lennart@ckfamily.net ; 0703-739493.
Onsdag 8	Föredrag på Etikforum, Katolska kyrkans församlingshem, Övre salen, Sten Stureg. 1B, Göteborg, kl.13 (prick!). Församlingsafton i Askim på kvällen. För information: Birgit Falk, 031-285722 (kl.8-9); svbdist@hotmail.com .
Torsdag 9	Föredrag på Samarbetsrådet för judar och kristna i Göteborg, Judiska församlingen, Östra Larmgatan 12, kl.18.

	Annabelle Gyllenspetz, bella@gyllenspetz.se ; 0707-698888.
Lördag 11	Föredrag i Betlehems kyrkan, Erik Dahlbergsgatan 11 B, kl.10-14. Evert Eggelind; evert@betlehemskyrkan.se , 0709-119476.
Torsdag 16	Cafékväll i Bäve församlingshem, Östanvindsvägen 15, Uddevalla. Kaffe kl.18; föredrag kl.19. Gunilla B Fredriksson, bibelskolaprisca@gmail.com ; 0701-510019.
Fredag 17	Sabbatskväll i Kilagården vid Kila kyrka kl.19. Marianne och Ola Lundborg, olalundborg@hotmail.com , 0155-74684, 070 2471723.
Lördag 18	Föredrag i Nyköping. För upplysning om tid och plats: Stina Nilsson, stina.nson@gmail.com ; 0155-70017; 070-9107729.
Söndag 19	Högmässa i St. Ansgar, Uppsala, kl.10. Bo Brander, 018-521580.
Onsdag 22	Föredrag i Jordbro kyrka, Moränvägen 17 i Jordbro, Österhaninge församling, kl.19. Veronica Willner, veronica.willner@svenskakyrkan.se , 08-55567061.
Torsdag 23	Föredrag på Mariagården, Norrtälje kyrka, Kyrkogatan 4, Norrtälje, kl.19. Margareta Yttergård, margareta.yttergard@svenskakyrkan.se , 0176-77443, 073-0398634.
Fredag 24 - söndag 26	Temahelg om Bibeltolkning, Storkyrkan, Stockholm, med början fredag kl.15-17.30. Lördag kl.11-17.30. Information och anmälan: Jill Dunderberg, 08-7233010, jill.dunderberg@svenskakyrkan.se .
Söndag 26	Högmässa i Storkyrkan kl.11. Fortsättning på temahelgen fram till kl.16.45.
Måndag 27 - tisdag 28	Bibel- och predikoforum på Fjellstedtska skolan, Linnégatan 1, Uppsala. Info, anmälan:
Mars:	http://www.fjellstedtska.se/?id=39 ; Leif Nordenstorm, leif.nordenstorm@fjellstedtska.se ;
Torsdag 1 - fredag 2	018-161102, 0708-146775.